

תפרים של ספק

אבי גיל

תפרים של ספק

אבי גיל

לקראת חצות, בתום ההפגנה בצומת קפלן, ירון שב לביתו בגבעתיים. על חולצתו המיוזעת התנוסס הכיתוב: "מצילים את הדמוקרטיה". הוא הניח את הדגל הכחול-לבן לצד דלת הכניסה ופסע חרש לכיוון המקלחת. רק אז הבחין שמנורת הקריאה דולקת בחדר השינה.

"היי תמוש. חזרתי".

תמר שמטה את הספר מידה.

"מריחים".

"את צוחקת, או מעליבה?"

"אתה מריח מאנשים שדבוקים זה לזה, מזיעה, מעשן. זה לא עושה לי טוב".

"אני בדרך למקלחת. כמה דקות עם השמפו ואני כמו פרח. יסמין או לבנדר?"

"לא מצחיק".

"ניסיתי".

"הרעל שם בקפלן נכנס מתחת לעור. שמפו לא ממש עוזר".

"את כועסת באמת. אז אנחנו צריכים לדבר?"

תמר השתהתה לרגע, חוששת שקולה יסגיר את המועקה שאחזה בגרונה.

"נדבר מחר".

ירון הבליע "לילה טוב", אך לא זכה לתגובה.

"תסגרי אותו, תמר. לבחור הזה יש מזל שאלופה כמוך תופרת אותו". ד"ר שרוני סיים לנקות את נזקי רסיס טיל הנ"ט שפילח את ישבנו של המילואימניק הצעיר. "החתך עמוק, אבל אין נזק לאיברים פנימיים. תארזי אותו יפה".

ד"ר תמר שילוח הוצבה בשנת הסטאז' שלה לסבב כירורגיה בבית החולים בצפת. עתה מיקדה את מבטה בחתך שלפניה, נחושה לבצע תפירה מושלמת. בהשפעת המורפין, הפצוע מלמל פקודות חסרות פשר, כאילו נותר עם חייליו תחת אש בעיבורי נבטיה.

החתך המשונן שיצר הרסיס נראה כפאזל של בשר חי, שאיחוי דורש יד סבלנית. החייל הרים לפתע את ראשו, "אני ירון גולדר. ואת התופרת היפה, אה?" ראשו צנח חזרה אל הסדין, והוא שב להזיותיו, מבלי שהספיק להבחין בחיוך המהוסס שריצד בעיניה הכחולות של תמר.

בבוקר שלמחרת הניתוח תמר הגיעה לחדרו של ירון לבדוק את מצבו.

מילואימניק מזוקן עם דרגות סגן אלוף מאובקות התרומם מן הכיסא שלצד המיטה ופלט, "אני אלך עכשיו. תרגיש טוב".

ירון מיהר להכיר ביניהם, "זו התופרת שלי ד"ר תמר, וזה המג"ד שלי דויד חיון".
 חיון חיך, "אני צריך אותו בגדוד כמה שיותר מהר בחזרה. תוכלי לדאוג לזה דוקטור?"
 "אין בעיה. בסך הכול שריטה בישבן".

חיון נפרד לשלום. תמר הנהנה ומשכה את הווילון סביב מיטתו של ירון.
 "מרשעת. את הצצת לי על התחת בלי לבקש רשות".

"ועכשיו אני שוב מתכוונת להציץ. יש אישור מהחמ"ל?"

תמר נראתה מרוצה ממצב התפר. "אתה מתעופף מכאן הביתה תוך יומיים".

"תתני לי גימלים?"

"במה אדוני המילואימניק עובד באזרחות?"

"מורה בתיכון. היסטוריה ואזרחות".

"חבל שהחייל הגיבור לא יוכל להראות לתלמידים שלו את התפר שעשינו לו".

ירון חיך אליה, "אז לפחות את, התופרת, אולי תסכימי למלא חובה פטריוטית? תשתי קפה עם
 חייל גיבור?"

לחייה של תמר האדימו מעט, "לא שותה קפה. אולי תה".

חלפו שלושה חודשים עד שתמר הגיבה להודעות הטקסט העקשניות שירון שיגר אליה.

"טוב. ניפגש לתה. בתנאי שלא תלשין עלי".

"להלשין? על מה? אני לא מפסיק להשוויץ בתפר החמוד שעשית לי".

"עניינים של אתיקה רפואית".

"וזה הסיבה שלא השבת להודעות שלי. שמת אותי במקפיא?"

"נכון. וגם רציתי לראות אם אתה משקיען".

"לא היה פשוט להשיג את מספר הנייד שלך. ממש מבצע מעבר לקווי האויב".

"אתה יודע להשוויץ גם על דברים שלא קשורים לפציעה שלך?"

"למה?"

"אתיקה רפואית. אם נפגשים, אז אנחנו כבר לא ביחסי רופא-מטופל".

"טוב. עד הפגישה שלנו, אני אתאמץ למצוא משהו אחר שאוכל להתגאות בו. קצת מסובך".

מחוץ לבית הקפה שבו נפגשו, החורף היה בעיצומו. שמים קודרים, רוח קרה, ומדי פעם פרצי גשם. תמר אחזה בספל התה בשתי כפות ידיה, שואבת מחומו. ירון התקשה להסיר את מבטו מעיניה. אותן עיניים כחולות שבהן בהה מתוך ענן המורפין שאפף אותו בחדר הניתוח. כעת, הוא רצה לומר לתמר, כי העיניים הללו השרו עליו רוגע, אך עצר בעצמו, נרתע מלהפר הבטחתו.

תמר קטעה את היסוסיו, "נו, אז במה יש לך להשוויץ?"

ירון השיש עצמו חושב, אף שכבר ידע את התשובה. שוב צפה בו דמותה בחדר הניתוח. הוא נזכר כיצד השלים בדמיונו את מה שהסתירה מסכת הפנים שחבשה. ואז, למחרת כשבאה לבדוק את התפר, גילה שדמיונו פיגר אחר מציאות יופייה. שחומה, דקת גזרה, תסרוקת קצרה שהוסיפה גוון נערי לנשיותה.

"קניתי לי גיפ סוזוקי. משומש, אבל עושה את העבודה".

"ועליו אתה משוויץ?"

"כן. כי הוא לוקח אותי למקומות שאני אוהב".

תמר נעצה עיניה בגבר שמולה. שיער קצר ובהיר, מצח מעט גבוה, עיניים שחורות צוחקות, וחזה רחב.

"מה יש כאן להשוויץ? אתה לא היחיד שאוהב מקומות בארץ הזאת".

ירון ניסה מזלו, "אבל ביום הגשום הזה, בבית הקפה הזה, אני היחיד שיכול להציע לך לטייל על גיפ".

תמר הופתעה מן המהירות שבה התגבשה בליבה ההחלטה להיענות לאתגר.

היא השהתה את תגובתה במכוון, ואז שאלה, "ניסע לאן שאבחר?"

ירון הנהן בהתלהבות.

"תיקח אותי לכביש עם הפיתולים שיורד מבית אל ליריחו".

ירון הכיר את האזור מסדרות האימון שהתקיימו במקום בימיו בצנחנים.

"את רוצה לרדת דרך טאריק אבו ג'ורג'? אין לך מקום שאת אוהבת בישראל שלנו?"

"יש לך בעיה? זה אחד הכבישים הכי יפים בארץ שלנו".

"לא ממש הארץ שלנו. שטח כבוש".

"אה. אתה מאלה".

ירון התעלם מהערתה.

"תגידי מתי, ואני בא לקחת אותך".

ירון הקפיד לנווט את הגיפ בזהירות כאשר הדרך התלולה אל בקעת הירדן הפכה למפותלת. הנוף השתנה בחדות, מפסגות גיר צחיחות למצוקים מחורצים בגווני חום-אדמדם.

"תמצא לנו מקום לרדת ולהשקיף על היופי הזה".

"תכף נגיע לנקודת תצפית טובה. עליית אליהו קוראים לה".

"אז אתה ותיק כאן".

"מהצבא. התאמנו כאן. וגם האנדרטה של ההרוגים מאסון המסוק לא רחוקה".

"זה קרה לפני שנולדת".

"ברור. אבל מלמדים בגדוד שלנו מורשת קרב".

השניים צפו אל עבר יריחו וים המלח, נפעמים מן המראה.

"את רואה, תמר, כמה יפה הניגוד בין המדבר לבין הירוק של יריחו והתכלת של הים".

"נהיית משורר? האמת שמותר לך. זה יופי שנוגע בנשמה. כל כך ייחודי לארץ שלנו".

"אז גם את קצת מרגישה משוררת מול נופים כאלה?"

"אני יכולה לדמיין בקלות איך הנביאים שלנו התהלכו ממש בסביבה, קרובים לאלוהים. אני לא דוסית, אבל מודה שכאן, הקרבה הזו נוגעת בי".

"הנביא אליהו, זה שאמר 'הרצחת וגם ירשת', ירד במסלול המפותל שלנו, לפני ששם למטה ליד יריחו, עלה בסערה השמימה".

"אל תשכח שלפני זה שחט ארבע מאות וחמישים נביאי בעל במוחרקה בכרמלי".

"הזוועה הזו התרחשה ליד נחל הקישון, לא במוחרקה".

"בגלל שאתה כזה שמאלן ידען, אני ארשה לך לקנות לי כמה פומלות כשנגיע ליריחו".

"ובגלל שאת כזו תופרת ימנית, אני אחליט איפה נאכל אותן".

תמר הנהנה בהסכמה. "אל תספר לי איפה, עד שנגיע. אני אוהבת הפתעות".

הפומלות המתינו לשניים בדוכן לצד הכביש המוביל לים המלח. ירון קנה ארגז והמשיך לנהוג דרומה.

"טוב, תמשיך להסתיר ממני איפה נפשיט את הפומלות, אבל לפחות תגיד מתי נגיע. אני רעבה".

"יש שקיות במבה במושב האחורי".

"חוש הומור דווקא יש לך".

לאחר כשעה הגיעו לצומת מצפה שלם. ירון פנה אל כביש הסרפנטינות המוביל אל הפסגה ותמר לא הסתירה את התרגשותה, "בחירה טובה. השמש תהיה בגב שלנו כשנשקיף אל הים. הצבעים והפומלות. חגיגה".

"יש רק מקום אחד בעולם שהפומלות שלו מתחרות באלה של יריחו".

"איפה?"

"בקיבוץ שלי, בנגבה. מייצאים אותם לכל העולם. כשיפני עשיר רוצה לתת מתנה יוקרתית, הוא קונה את הפומלה שלנו".

"אז תיקח אותי לטעום?"

"ביפן?"

"די. אל תהיה חמור".

חלפו שעותיים מבלי שאיש מהם הביט בשעונו. המדבר ומראות ים המלח כלאו אותם בעולם משלהם. תמר סיפרה על לימודי הרפואה, על הסיפוק העצום להבריא חולים, על כוונתה להתמחות ברפואת ילדים.

ירון, שלקח על עצמו את מלאכת קילוף הפומלות, סיפר על החלטתו לעזוב את הקיבוץ, על נטישתו את עולם ההייטק ובחירתו להפוך למורה להיסטוריה ואזרחות.

"את תדאגי שילדי דור העתיד יהיו בריאים, ואני אדאג שיהיה להם גם משהו בראש. ראש חכם על גוף בריא".

"זו חלוקת עבודה מסוכנת. אתה עלול לתקוע להם למוח את השטויות, שעוד קצת ויתורים וצייק, אנחנו רוקדים כל לילה דבקה עם בני הדודים".

"איך אמר ז'בוטינסקי שלכם: 'שם ירווה לו משפע, מאושר, בן-ערב, בן-נצרת ובני'".

תמר צחקה. "אתם יפי הנפש מצטטים רק מה שנעים לכם. הז'בוטינסקי שלנו המשיך את המשפט: כי דגלי, דגל טוהר ויושר, יטהר שתי גדות ירדני".

ירון בחר שלא להשיב בחידוד משלו, והשניים צפו בנוף בשתיקה.

לאחר דקות אחדות, תמר כאילו נעורה, "עוד מעט חושך. צריך להתחיל להתגלגל חזרה".

"צודקת. נוזל למרות שחבל להפסיד את הזריחה".

"אתה ערמומי. אבל אני סולחת לך. השמש שעולה מעל הרי מואב היא באמת קסם גדול".

"יש להם כאן צימר חמוד, ממש על שפת המצוק. שאבדוק אם פנוי?"

"תבדוק. תוודא שיש שתי מיטות נפרדות, כדי שאתה לא תישן בגיפ שלך".

ירון האזין לנשימתה הסדירה של תמר. הוא התעצב לרגע על שלא טרחה לברכו בלילה טוב לפני שנרדמה. כאשר סב על צדו, פניו אל הקיר וידו השמאלית מחבקת כהרגלה את הכרית, חש לפתע את גופה העירום של תמר ניצמד אל גבו. רעד עמום חלף בכתפיו וגל של אושר לא מצוי הציף אותו. תמר ליטפה בכף ידה את חזהו, לבו הלם למגעה, ואז לחשה, "באתי לבדוק את הצלקת שלנו. מותר?"

בבוקר צפו חבוקים בזריחה. ירון הבחין בדמעה שזולגת מעינה של תמר. הוא נשק ללחייה. "לא יודעת למה. אבל תמיד כשטוב לי, בן הדוד שלי, שגיא, משחק לי במוח. אנחנו בני אותו גיל. גדלנו יחד, הערצתי אותו. הוא נרצח בפיגוע דריסה בצומת אפרת".

"עצוב. ואת? באמת טוב לך עכשיו?"

תמר אחזה בכף ידו, "נפלא לי איתך, ירון. וקצת מפחיד. נדמה לי שאני מתאהבת".

בדרכם חזרה שררה דממה. כשהחלו לטפס מן הבקעה לכיוון ירושלים, תמר הפרה את שתיקתם, "מתי ידעת שככה יהיה איתנו?"

"על הסדין בחדר הניתוח. כשהרופא אמר שאני בר מזל שאת התופרת שלי. העיניים הכחולות שלך כישפו אותי".

"זה לא כזה נחשב. היית מסטול מהמורפין".

"אבל אז ידעתי".

"וחוץ מהעיניים? שום דבר?"

"הסנטר שלך עם השפיץ וצבע העור, זית כזה".

"נו טוב, אני בת תערובת. ההורים של אימא מבגדד ושל אבא מקרקוב".

"ומתי את ידעת שככה יהיה איתנו?"

"כשבאתי למחרת הניתוח לבדוק איך התפר שלך".

"החיוך הכובש שלי?"

"מה פתאום חיוך. עניין אותי החזה הרחב שלך. ממש מנחת למסוקים".

ירון פרץ בצחוק. "המג"ד שלי החליט שיש לי חזה של ליכודניק".

"ואני חשבתי שיהיה לי נעים להניח את הראש עליו".

"לא אמרת לי אם הצלקת שלנו בסדר".

"התופרת שלך עשתה עבודה לא רעה. אבל עדיין, נוצרת צפיפות של קצות עצבים באזור. יש סיכוי שהצלקת הזו תצטרף לאזורים הכי רגישים שלך".

"אחלה. הרווחתי".

"מה אתה עושה בשבת?"

"יש לי תורנות אימא בקיבוץ נגבה. היא עברה אירוע מוחי קשה לפני שנתיים. לא מתקשרת. לא בטוח שהיא מכירה אותי. יש אצלנו סידור משפחתי כדי לתת זמן חופשי לסיטה, המטפלת הנפאלית שנמצאת איתה".

"ומה אתה עושה כשאתה שם?"

"בתקופה הראשונה ניסיתי לדבר איתה. אבל היא כמו אבן. בוהה באוויר בלי שיש לי מושג מה היא רואה. אז אני יושב איתה בחדר. מחכה שהזמן יעבור. היא הייתה רופאת עיניים וגם ציירת חובבת לא רעה. לפעמים, היא כאילו מביטה על קערת הפירות שעל השולחן ומקשקשת משהו חסר משמעות על הקנבס. זהו".

"זה עצוב. חשבתי בתחילת הלימודים להתמחות בנוירולוגיה, אבל ברחתי מזה די מהר. מדכא".

"בייחוד כשאתה מכיר את האדם לפני שהזוועה הזו נופלת עליו. אבא שלי נהרג ביום כיפור, הייתי בן שנתיים. היא לא הייתה רק אימא. בשבילי הייתה מודל ללכת אחריו. התנדבה לתת שירות רפואי לפלסטינים בשטחים, האמינה שאפשר לעשות איתם שלום".

"לא אמרת לי את שמה".

"נירה. שמה נירה".

"רוצה שאבוא איתך?"

"את בטוחה שאת רוצה להצטרף אליי לדיכאון הזה? לא רואים מהחדר שלה אפילו את הלשון של ים המלח".

"אני בטוחה".

נירה בת השמונים לא הגיבה כאשר השניים פסעו אל חדרה. כפופה בכיסא גלגלים היא בהתה אל חלל החדר, ראשה שמוט על כתפה הימנית, ורגליה הבצקתיות נטועות בנעלי בית דהויotes. ירון נשק ללחייה ולאחר שכרגיל לא זכה לתגובה, צנח אל הספה והזמין את תמר לשבת לצידו.

"רגע. יש לכם כאן את הגיליון הרפואי שלה?"

ירון התרומם, ניגש אל השידה ושלף מעטפה חומה מערמת הניירות. תמר עיינה במסמכים שהגדירו את עוצמת הנזק הנוירולוגי ואבחנו "מצב צמח קבוע" (PVS), היעדר מוחלט של מודעות עצמית או סביבתית. כל תנועה מוטורית או הסטת מבט תועדה בגיליון כפעילות "רפלקסיבית בלבד".

תמר פנתה לעברה של נירה והניעה את ידה באטיות מצד לצד, בניסיון ללכוד את מבטה ולעורר את האישונים שיעקבו אחר תנועתה. אך אלה נותרו קפואים בארובותיהם. היא העבירה בעדינות את אצבעותיה על גב כף ידה של נירה. עור ידה הדק בלט בשקיפותו. נירה נותרה דוממת.

"לצערי, המומחים לא טועים".

ירון שאל, "קפה או תה?"

תמר חייכה, "אני מקווה שנהיה מספיק זמן ביחד, שכבר תדע ולא תצטרך לשאול. אני לא שותה קפה".

"אנחנו נהיה הרבה זמן ביחד. ואני כנראה אמשך להתבלבל פה ושם".

עד שובה של סיטה, הם שוחחו זה עם זה כאלו אין אדם נוסף בחדר. כפות ידיהם השתלבו כשהשיחה גלשה אל הלילה שבילו מול ים המלח.

לאחר כשעה תמר הקיצה משיחת האוהבים. "אנחנו לא בסדר. מדברים על מה שבינינו כאילו אימא שלך היא איזה עציץ".

"שלא יהיו לך ייסורי מצפון. היא באמת עציץ".

לפני שעזבו, ירון ניגש אל אימו וחיבק אותה ארוכות.

"מה לעשות. היא לא ממש בתוך הגוף הזה. עציץ. אבל היא אימא שלי. וכשאני מחבק אותה, אני עדיין מרגיש משהו מהחמימות שלה מפעם".

תמר התקבלה לתקופת ההתמחות במחלקת הילדים בהדסה הר הצופים. היא וירון עברו לגור יחד בדירה שכורה בגבעתיים. תמר עבדה שעות ארוכות, לילות, שבתות, וחגים. נוסף על העבודה המפרכת, היה עליה לנהוג מדי יום לירושלים וחזרה. ירון לעומתה, זכה לשעות פנאי בשפע. הוא לימד בתיכון עירוני ד' בתל אביב, ונטל על כתפיו את רוב מטלות הבית.

גבעתיים הייתה בית של פשרה. ירון רצה לגור בלב תל אביב, "גדלתי בנגבה ועכשיו אני רוצה עיר של ממש". תמר רצתה חיי כפר, "עד שיהיו לנו ילדים, אני מוכנה ללכת לקראתך, אבל לא מעבר לגבעתיים".

את ירושלים דחו שניהם כמקום מגורים. ירון אמר, "זו עיר שמשרה עצבות". ותמר הסכימה, "כשאני מגיעה מוקדם בבוקר להר הצופים אני מרגישה כאילו מלאכים עגמומיים יורדים מהשמיים ומפזרים על העיר אבקת יום כיפור".

חתונתם לא שינתה את שיגרת יומם. השניים נהגו לחזור שוב ושוב על דיאלוג קבוע:

"עד שנחליט לעשות ילדים, אתה יכול לנסות ולברוח לי. אבל לא אחר כך".

"תמוש, למה אנחנו מחכים? קדימה לעבודה".

"תרגיע. נמתין שהבוסים שלי יתאהבו בי. אני רוצה להוכיח את עצמי במחלקה, לפני שאני מתעגלת וחוטפת בחילות. שלא יוותרו עליי".

ירון לא הסתיר את גאוותו על הישגיה של תמר. הוא האזין בקשב לחוויותיה מבית החולים. כשהציעה לו ללוות אותה לביקור בבית משפחתו של אחד הילדים המטופלים, נענה בשמחה.

"טיפלתי במוסא, ילד מתוק מהכפר ענאתא. התחברתי עם אימא שלו, עאישה. אישה עדינה, אינטליגנטית. מורה, כמוך. היא מתעקשת לארח אותי לארוחת צהריים".

"מה קרה למוסא הזה?"

"הוא הגיע למיון כשהוא באי-שקט קיצוני, מזיע, ועם דופק מהיר מאוד. התעכבו במחסום. ההורים היו לחוצים ולא בטוחים מה קרה. גם הילד לא ידע להסביר. הרופאים הוותיקים חיפשו בעיה נירולוגית או זיהום, ולי היה איזה אינסטינקט לחפש עקיצה".

"אינסטינקט?"

"כן. לא יודעת למה. מצאתי סימן קטן של עקיצה בקרסול, עקרב צהוב. זריקה אחת של נוגדן והילד חזר לעצמו".

הנסיעה לענאתא המחישה כיצד הבנייה המודרנית הצפופה פגמה בקסמו העתיק של הכפר. בניגוד לשלדי הבטון והרעש הבוקע מלב העיירה, בית האבן החד קומתי של עאישה ובעלה סלח ניצב רוגע בשוליו המזרחיים של הכפר. סביבו נטועים עצי זית ותאנה. תרנגולות מנומרות בשלל צבעים התרוצצו בין ערוגות הירק המטופחות.

המארחים המתינו נרגשים מחוץ לביתם. הנשים התחבקו והגברים לחצו ידיים. מוסא הציץ בביישנות מן החלון ותמר נופפה לו בידה. הגבעות הצהובות של מדבר יהודה נשקפו משתפלות לעבר ים המלח, שקיות ניילון נישאו ברוח המדברית היבשה.

השולחן ניצב במרפסת הצופה מזרחה. על המגש המרכזי הוגש מוסחאן ריחני. עוף צלוי המונח על פיתות ספוגות בשמן זית, ועליו הרים של בצל מקורמל וסומאק סגול-עז. לצדו הוגשו קערות של סלט פאתוש שהוכן מירקות שנקטפו בגינת הבית דקות ספורות לפני הארוחה.

המארחים עודדו את אורחיהם לאכול עוד ועוד. ירון מילא את בקשתם בהתלהבות, אך תמר דקת הגזרה לא עמדה בכמויות שהורעפו עליה. היא דגמה מעט מכל צלחת ושפעה מחמאות על הטעמים הנפלאים. "חבל שאין לי את הקיבולת של ירון", אמרה לקול צחוקם הנבוך של עאישה וסלח.

כשנפרדו, עאישה חיבקה את תמר והפצירה בה שתיקח איתה מן המאכלים שנתרו על השולחן, וזו לא יכלה לסרב. מוסא שביישנותו חלפה, הופיע אף הוא לומר שלום לרופאה הישראלית הצעירה.

תמר כרעה על ברכיה ופרסה את ידיה לפניו, "אז מה מוסא, תסכים לתת חיבוק לרופאה שעזרה לך לנצח את העקרב?"

עאישה לחשה באוזנו של הילד את תרגום הדברים לערבית, והפצירה בו להיענות להזמנתה של האורחת. ניכר היה שעאישה הופתעה כאשר בנה צעד אל זרועותיה של תמר.

ירון פנה אל עאישה, "תגידי את עאישה, לא מתאים לדוקטורית הזו להתחיל להיות גם אימא".

עאישה הנבוכה הנידה את ראשה לאישור.

בדרכם חזרה, ירון הצביע על חומת ההפרדה האפורה הנמתחת בלב הנוף ההררי.

"קו התפר שעשו כאן לא מגיע לקרסוליים של התפר שעשית לי על הישבן. אצלי הוא מחבר בין שווים, וכאן הוא מפריד בין שווים ופחות שווים".

תמר גיחכה, "מכל דבר אתה עושה פוליטיקה".

"שמת לב שהמארחים שלנו לא קיטרו על המצב הדפוק. יש להם תעודת זהות כחולה, אבל הם צריכים לתמרן בלי סוף בין החומה, המחסום והבירוקרטיה".

תמר הנידה בראשה, "הם כמו שנינו. מבינים שדיבורים על פוליטיקה יוצרים מתח וריבים בלי להשפיע על המציאות".

ירון צחק, "אנחנו לפחות עושים פה ושם בדיחות מאי ההסכמה הפוליטית שבינינו".

תמר הצטרפה לצחוק, "דווקא אחד משלכם, שמעון פרס, אמר במקרה משהו חכם. שבשביל אהבה גדולה צריך קצת עיוורון".

"אני דווקא פקחתי עיניים וראיתי את הכימיה בינך לבין עאישה. איך מוסא הקטן התרפק עליך. זה נותן תקווה שאפשר אחרת".

"התמימות שלך עושה אותך נחמד. אבל בעולם האמיתי אין לסימפטיה ההדדית שביני לבין עאישה שום השפעה על הסכסוך הקיומי בין שני העמים שלנו".

"קיומי?"

"נו באמת ירון. ענאתא היא ענתות שלנו, מהתנ"ך. הנביא ירמיהו נולד כאן, לא בשינקין. זה היה מקום של כוהנים. ולמרות זאת, החברה שלך בשמאל רצים לוותר על הכול".

ירון גיחך, "את קופירייטרי לא רעה בכלל. חרוזים מושלמים". הוא החל לפזם: "החברה שבשמאל, מוותרים על הכול. החברה שבשמאל, מוותרים על הכול".

"די ירון. תחזור לירמיהו".

"אני מודה שירמיהו היה מצביע לאותה מפלגה כמוך. הוא לא האמין שאנשים יכולים להשתנות. הקשקוש המופרך, 'היהפוך כושי עורו ונמר חברבורותיו' רשום בטאבו על שמו".

"ואתה בטח תקפיץ לי עכשיו את הקלישאה על הגיבור שבגיבורים, שעושה את שונאו לאוהבו".

"אני לא מתלהב מנבואות החורבן של ירמיהו שלך. מעדיף את ישעיהו, עם 'הלא ילמדו עוד מלחמה' שלו".

"ירמיהו היה גם נביא של נחמה".

"מבחינתי, צד הזכות שלו זה שהזכיר בנבואות את הנמרים שהסתובבו בגזרה שבה נולד".

"זה מזכיר לי שהבטחת לקחת אותי לטיול בוואדי קלט".

"נכון נמרה שלי. תגידי מתי את לא בחלוק לבן ולא ממוטטת מעייפות, ונצא לדרך".

"אם לא היית נוהג, הייתי מחבקת אותך עכשיו. אולי אפילו עושה ביקורת על הצלקת".

"שנעצור בצד?"

"כן".

תמר וירון לא אהבו חתונות "מושקעות" והמציאו תירוצים יצירתיים כיצד לחמוק מהן. תמר נהגה לומר, "אם הייתי יכולה, הייתי מבריזה גם לחתונה שלנו. אבל כאב לי הלב להשאיר אותך לבד עם הרבי".

החתונה של מיכאל שנהר הייתה "עניין אחר לגמרי" על פי הגדרתו של ירון. "הוא סגן המנהל ומספר לכולם שהוא חבר שלי. אם אני רוצה להתקדם, אסור לי להכחיש. יש סיכוי חזק שהוא יהיה המנהל הבא של התיכון".

תמר משכה בכתפיה, "מה זה נוגע אלי?"

"אני באתי איתך לענאתא, אז בשם השוויון והסולידריות, תבואי איתי לאולמי אפיריון הבדולח בראשון לציון".

"אתה מניפולטיבי".

"אני מנסה לשרוד".

"תגיד, יהיו שם עשרים מנות, נאומים, תזמורת, וילדות בשמלות לבנות שזורקות פרחים על השטיח של החתן-כלה?"

"ממש כך. וגם יושיבו אותנו בשולחן אחד עם המורים המשעממים שעובדים איתי. אז שלא יהיו לך שום ציפיות".

כשהקרואים התבקשו להצטופף סביב החופה, השניים נותרו על מושבם, אך לא נמלטו משאון הרמקולים. החתן הקריא מילות אהבה שמנוניות ונדר נאמנות נצחית לבת זוגו. תמר התקוממה, "למה בחתונה שלנו לא נאמת לכבודי ככה?"

"הכנתי טקסט יפה, אבל ברגע האחרון היה לי פחד קהל".

"אבל לא היה קהל. רק כמה חברים שיספיקו לרבי".

"פחד קהל זה עניין עקרוני".

חילופי הדברים בין השניים נקטעו כאשר יושבי השולחן שבו למקומם. המלצרים עטו על הסועדים עם מגוון מנות. עד מהרה ניצתה שיחה על עתידה של המדינה.

אחד המורים, אביתר כהן, טען שהמחלוקת הפנימית בנושא הפלסטיני תמשיך ליצור סדקים חברתיים קשים וסופה לאיים על עצם הזהות הישראלית.

שרית מור, רכזת שכבת הי"ב, טענה כנגדו שבחברה בוגרת אין פסול בחילוקי דעות, "בלב מהותה של מדינה דמוקרטית נמצאים כללי המשחק שהיא מספקת כדי שיהיה אפשר להכריע בין הדעות השונות".

בשלב זה הדי-ג'יי צווח על הקרואים להפנות את מבטם אל המסך הענק כדי לצפות במצגת על תולדות הזוג הטרי. למרות הקריאות הנרגשות של הנאספים ושאון גרירת הכיסאות, אביתר ניסה להגן על עמדתו:

"במקרה הישראלי הפער בין ימין ושמאל משקף לא רק עמדה פוליטית לגבי הסכסוך עם הפלסטינים, אלא גם הבדלים משמעותיים בערכי מוסר בסיסיים. אני למשל, לא הייתי יכול לחיות בבית אחד עם מי שמצדד בכיבוש, בהפרת זכויות אדם, ובאי שוויון בפני החוק. זו לא נשמה שיכולה להיות תאומה לנשמה שלי".

הדברים לא זכו לתשומת לבם של היושבים. שירו של שלמה ארצי "אהבתי", שליווה בעוצמה מחרישת אוזניים את השקופית הפותחת של המצגת, השתלט על חלל האולם. לא כך תמר. היא האזינה ברוב קשב, שקעה מעט בכיסאה, וליבה סער.

מייד כשיצאו חזרה לגבעתיים תמר דרשה לדעת, "אני יכולה או לא יכולה להיות הנשמה התאומה שלך?"

"מה עובר עליך? אביתר כהן, פילוסוף בגרוש, פולט משהו, ואת חוטפת מצב רוח?"

"יכולה או לא יכולה?"

"מה הקשקוש הזה 'נשמה תאומה'? אנחנו בטלנובלה ספרדית?"

"יכולה או לא יכולה".

"אני אוהב אותך, אוהב לחיות איתך, רוצה לעשות את הילדים שלי איתך. זה לא מספיק?"

"איך אתה מסתדר עם זה שאני בעד ארץ ישראל השלמה? שאני שמה מעל לכול את האינטרס של העם היהודי".

"אני מכבד את זכותך להחזיק בדעות שלך, לא מסכים, ועדיין אוהב אותך מאוד".

"אתה לא חושב שהדעות שלי מעידות על סולם ערכים פסול?"

"מעולם לא חשבתי כך".

"אבל עכשיו. אחרי ששמעת את דברי אביתר על הנשמות שלא יכולות לגור יחד. מה אתה חושב? מה אתה מרגיש?"

"מרגיש? אני מרגיש שאני אוהב אותך. אוהב חזק. חושב? ראיתי איך את מתחבקת עם עא'שה בענאתא. איך מוסא הקטן מתרפק עלייך. אני לא צריך שום מניפסט מדיני ממך, כדי לדעת שאת אדם נפלא".

"אדם נפלא שפוגע בזכויות האדם של הפלסטינים?"

"אם בניתוח שלך, התנחלות על שטח פלסטיני היא עוול קטן שנועד למנוע עוול הרבה יותר גדול, אז התפיסה שלך לגיטימית".

"אתה מאמין במה שאתה אומר? הרי ההיגיון הזה נותן הצדקה לכל עוול שהוא. אין קווים אדומים?"

"ודאי שיש קווים אדומים. אבל את לא מאלה שחוצים אותם".

תמר נותרה נסערת. לא ניכר שתשובותיו של ירון הניחו את דעתה. הם פסעו שותקים מן החנייה אל דירתם.

כשהסתגרה במקלחת, ירון הריץ במוחו את המשפט שיאמר כשתצא עטופה בחלוק הרחצה: "הצלקת שלנו רוצה שתבדקי אותה". אך עתה המשפט נראה לו וולגרי. הוא ניסה ניסוחים אחרים, יותר מעודנים, יותר משעשעים, אך לא מצא דבר. קינן בו גם חשש מתשובתה.

בשעת בוקר מוקדמת, טרם יצאה לירושלים, תמר נגעה בכתפו של ירון. "תתעורר. אני רוצה שנדבר". חובותיו של ירון בבית הספר הותירו את הבקרים של ימי רביעי פנויים והוא נהג לפנק את עצמו ביקצה מאוחרת. "זה עניין רפואי", היה מתבדח. "נפש בריאה בגוף ישן".

תמר הצביעה על כוס הקפה שהכינה עבורו ושהמתין על שולחן העץ שבמטבח. הם ישבו זה מול זה. הוא קלט את מבטה, ענייני ונטול רגש, כאילו היה חולה אחד מיני רבים שזקוק לאבחנה ולטיפול.

"אני רוצה שתדע מהי התפיסה המוסרית של האדם שבחרת להיות איתו. ואז, תעשה עם זה מה שאתה מבין".

"אני בהאזנה".

"כאשר שגיאה, בן הדוד האהוב שלי, נרצח בפיגוע דריסה, משהו בי נשבר. כאב, אובדן, ורגעים שגם רציתי לנקום. עד אז כמעט לא חשבתי על הפוליטיקה שלנו, אבל הכאב הכריח אותי להתחיל לחשוב".

"טראומה יכולה להוביל אנשים לכיוונים שונים לגמרי".

"עד הרצח של שגיאה, הדחקתי את ההיסטוריה המשפחתית שלי. האסון דחף אותי לחפש, וגיליתי בני משפחה שנרדפו ונרצחו, גם בגרמניה וגם בעיראק. ההשמדה השיטתית של העם שלנו, זה לא עבר רחוק. זה אתמול".

"ומהו הלקח המעשי?"

"הלקח הוא פשוט. עם שעבר אסונות מחרידים חייב קודם כול לשרוד בארצו. להיות חזק, ולא לתת אמון באף אחד".

"ומה דעתך על מי שחושב קצת אחרת? על מי שמוכן לתת סיכוי לפיוס. לא בסגנון הפציפיסטי של גנדי. יד אחת מושטת לשלום, ויד שנייה מחזיקה נבוט קטלני".

"כדי לשרוד אנחנו חייבים להיות אדונים בארץ שלנו. להרגיש שאנחנו שייכים לה ושהיא שייכת לנו".

"ומי שחולם לשים סוף לשפיכות הדמים, ומוכן לוותר על אדמה למען פיוס ושלוש – הוא לא מוסרי על פי המדד שלך?"

"אני מודה שההיכרות שלי איתך מצליחה לשבש את הלוגיקה הפשוטה הזו".

חיוך קל עלה על פניו של ירון, "אז אני הבעיה האחרונה שהמדע טרם פתר?"

משהו התרכך בקולה של תמר. היא צחקה, "זה לא תמיד מצחיק שאתה עושה מכל דבר צחוק".

"אז למה את צוחקת?"

"אני אוהבת אותך, אז גם השטויות שלך מצחיקות אותי".

"את צוחקת, כי את יודעת שאני הכי אוהב אותך".

"אולי".

"את עדיין לא הסברת את הנזק שאני גורם ללוגיקה של הימין".

"אני לפעמים מקנאת בוואדיות ובהרים שאתה כל כך אוהב. מה זה אוהב, כמעט קשר ארוטי".

"מודה באשמה. נראה לי שגם בגיל תשעים עם אפס סטטוסטרון, עדיין יישאר לי חשק לישון כפיות עם הדיונה של אשקלון".

"לא מסתדר לי שאדם טוב, עדין, מצחיק וחכם כמוך, שלא מפסיד שום שירות מילואים, שיוודע את ההיסטוריה של העם שלו, שמצטט חופשי מהתנ"ך, שהנשמה שלו מחוברת לאדמה של ישראל - עדיין מוכן לוותר על החלקים הכי מרגשים של הארץ שלו".

ירון אחז בכף ידה של תמר. היא התרוממה ונסקה למצחו.

"חייבת לצאת. אני כבר באיחור".

ירון הנהן, "נתראה בערב תמרוש".

"לא תאמין איזה בשורות אני מביאה מירושלים".

ירון לא גילה בתמר סימני עייפות, למרות היום המתיש שעבר עליה.

"הרעננות שלך מדאיגה אותי. איך זה שאת נראית כמו נרקיס שרק בקע מהקליפה שלו?"

"לא לימדו אתכם בקיבוץ שזה האפרוח שבוקע מהקליפה שלו?"

"בטח שלימדו. אבל את נרקיס אפרוחי. אז מותר לי".

תמר הדפה אותו בעליצות לעבר הספה בסלון.

"כדאי שתשב, כדי שלא תיפול כשתשמע מה שיש לי להגיד".

ירון התיישב על הספה. "ספרי. אני במתח".

"אז ככה. ראש המחלקה ד"ר שרוני זימן אותי לשיחה. ציפיתי לגרוע ביותר, אבל טעיתי. הוא סידר לי השתלמות של חודש וחצי בלונדון. ההתחלה בעוד שבועיים. יש לו קשר חזק עם בית החולים גרייט אורמונד סטריט. זה אחד ממוסדות הרפואה לילדים המובילים בעולם".

תמר משכה אליה את ירון בקוצר רוח. "תחבק אותי כבר. אתה צריך להיות גאה ביי".

ירון אימץ אותה אל חזהו.

"מגיע לי חיבוק חזק יותר. זה לא עניין שגרתי ששולחים מתמחה טרייה ללונדון".

ירון מילא את מבוקשה, חש את גופה הצנום דבק בו.

"אני בכלל לא מופתע שד"ר שרוני גילה שיש לו אוצר במחלקה. מה הוא רוצה שתעשי בלונדון?"

"הוא מתכנן לשלב מערכת בינה מלאכותית בעבודת המחלקה. זו מערכת שיודעת לזהות מוקדם שדברים מתחילים לסטות. אלגוריתם שמחבר דופק, נשימה, חום ועוד נתונים".

"לפני שהרופא האנושי מזהה את כל אלה?"

"בדיוק. וזה יכול להציל חיים. הוא אפילו הזכיר את המקרה של מוסא והעקרבי".

"אז ד"ר שרוני הבין מה שאני תמיד ידעתי, שאת יותר טובה מכל הוותיקים במחלקה".

"אל תגזים. הוא אמר שלרופאים הוותיקים יש ניסיון עצום אבל השמרנות והגיל מקשים עליהם לאמץ טכנולוגיות כאלה. הוא מצפה שאני אעזור לגייס אותם לעניין אחרי שאחזור".

"אלא אם האנגלים יתאהבו בך ולא יתנו לך לחזור".

"אתה תיקח כמה ימי חופש ותבוא לבקר".

ירון צחק, "אם לארסנל יש משחק ביתי בתקופה שאת שם, אז יש מצב".

"נו די לעשות מכל דבר בדיחה. אם אתה לא מבטיח לבקר, אני לא נוסעת. הגעגועים יהרגו אותי".

"נבדוק את היומן. אל תשכחי שיש לי מילואים שחופפים לתקופה שאת בלונדון".

"אז תסביר לרמטכ"ל שאני מתעקשת".

"הגזמת. מישהו חייב להגן על המדינה שלנו".

ירון החליט שעליו לוותר על פיתויי הנסיעה ללונדון. הוא הסביר לתמר כי שירות המילואים הארוך מרחיק אותו מתלמידיו לתקופה ארוכה, והוא לא הרגיש שנכון להוסיף על כך שבוע חופשה בחו"ל. תמר רטנה אך הבינה לליבו.

"אין לי הרבה ברירות. עשו אותי סמג"ד, אז אני צריך להשתתף גם בימי ההכנה. ואחר כך, עם כל הגדוד, אימון בצאלים ובט"ש בצפון".

"אתה מתקשר כל יום, ולא משנה באיזה צד של הגבול אתה נמצא".

"כן המפקד".

החפיפה הלא מלאה בין תקופת ההשתלמות של תמר וחמישים ימי המילואים של ירון, הרחיקה את השניים לחודשיים תמימים.

בתקופת פירוד זו, בראשית ינואר 2023, הוצגה לציבור המהפכה המשפטית שיזמה הממשלה החדשה. הכיכרות והרחובות בישראל סערו. התעוררה "מחאת קפלן" שראתה בחקיקה המתוכננת ניסיון להפיכה משטרית אנטי-דמוקרטית.

הוויכוח בעד ונגד לא פסח על המילואימניקים ששירתו לצדו של ירון. דויד חיון, המג"ד, הקפיד שלא להחצין את דעותיו בנושא. לא כך בשיחות עם ירון אותו החשיב לחבר ותיק.

הם נהגו לצאת לריצת בוקר משותפת שבסיומה לגמו קפה יחדיו, ושוחחו על "כל דבר בתנאי שאינו מריח מצבא" כהגדרתו של ירון.

חיון היה מתבדת, "אנחנו זוג מאז שהייתי המ"כ של ירון הטירון. הריצה והקפה זה זמן האיכות שלנו. לא מוותרים עליו".

באותו בוקר, חיון לא פתח כהרגלו את שיחתם בשאלתו הקבועה שהפכה לריטואל, "נו, כבר הצלחת לשכנע את תמר לעשות לך ילד?"

הוא ניגש ישירות לנושא, "כשנסיים כאן, אני מצטרף בכל הכוח למחאה. המלחמה האמיתית היא על נפשה של המדינה שלנו, והיא תתנהל בצמתים של ערי ישראל, לא כאן מול הטינופות של חיזבאללה".

ירון מצא עצמו מסכים עם עיקר טיעונו של חיון. הוא אף הוסיף זווית משלו, "הרצון לפגוע בדמוקרטיה הולך יד ביד עם הרצון להמשיך בכיבוש. התשתית הערכית שמצדיקה שלילת דמוקרטיה ממזרח לקו הירוק, היא אותה תשתית ערכית שמצדיקה את אותו עוול מערבית לקו הירוק".

חיון הגיב בנימה מעשית, "גם אם ההתפלספות שלך נכונה, צריך לשים אותה בצד. כדי לנצח במאבק נגד המהפכה המשטרית צריך לגייס גם שמאלנים וגם ימנים. את הסיפור עם הפלסטינים חייבים לדחות".

"אולי כדאי שתדבר עם פרופר, המ"פ של המסייעת. הוא ימני עם תעודות, וגם מורה לאזרחות. הוא בטח שמע משהו על מונטסקייה ועל הפרדת רשויות".

חיון חלץ מרגליו את נעלי הריצה והביט בסלידה בנעלי הצבאיות, "המפלצות האלה עושות לי שלפוחיות שהורגות אותי".

ירון גיחך, "אז תלך לקורמן החובש. הוא אמנם קשוח ולא נותן בקלות פטור מנעלים. אבל שווה לנסות. אולי ייתן לך משהו למרוח".

"אין מצב. אסור שהחיילים ייגלו שהמג"ד שלהם פדלאה".

"ומה עם פרופר?"

"דיברתי איתו. אכזבה. הוא לגמרי בעד הממשלה בעניין הזה. משוכנע שמערכת המשפט זו חבורה שחצנית של פריבילגים אשכנזים שעושים צחוק מצחוק הבוחר".

כשנפרדו בימ"ח, חיון אמר, "נראה לי שניפגש עוד לפני המילואים שבאופק".

"בהפגנות?"

"לא רק בהפגנות. אני כבר התנדבתי לעשות תפקיד במטה המחאה. אתה הסמג"ד הכי טוב שאני מכיר בצה"ל, אז אם תסכים, אני אתקשר לבקש את העזרה שלך פה ושם".

ירון הצדיע, "לפקודתך, המג"ד".

עיניה של תמר מלאו דמעות כאשר פסעה אל אולם קבלת הפנים והבחינה בירון. הוא המתין לה נושא שלט: "ד"ר תמר שילוח". בשורה שמתחת, באותיות צנועות יותר נכתב: "ירון - הסעות".

תמר שמטה את ידית הטרולי ונפלה אל זרועותיו. "כל כך התגעגתי לחזה שלך", לחשה אל אוזנו.

"ואני לא נחשב?"

"אתה? למה לא הבאת גם בלוניס".

"מתנצל. שכחתי בבגאז'. לאן רוצה גבירתך?"

"לבית שלי בגבעתיים. ממש דחוף. חייבת לבדוק את הצלקת של איזה פצינט".

שמחת האיחוד בין השניים דעכה ככל שהחריפה המחלוקת הציבורית סביב המהפכה המשפטית. פחתה התדירות של טקס האהבה היומי - ארוחות הערב המפנקות שירון הקפיד להכין לקראת שובה של תמר מיום עבודתה העמוס בירושלים. זמנו הפנוי של ירון הוקדש עתה לענייני המחאה. הוא לקח חלק בעבודת המטה והקפיד להשתתף בהפגנות.

תמר התקוממה בליבה, אך השתדלה להחניק את מרידותה. החלטתה להבליג קרסה בליל ההפגנה הקשה בחיפה.

ירון שב משולהב מן האירוע. הוא מצא את תמר צופה בחדשות חצות בטלוויזיה.

"אולי יראו אותי. התכסחתי עם איזה שוטר על סוס".

"סוסים אני אוהבת".

"ואותי?"

"אל תעצבן".

"הלו, זה אני. ירון. שאכין לך תה?"

שיחתם נקטעה כאשר על המסך הוקרנו האירועים הקשים מן ההפגנה. דהרת פרשים, קהל זועם, דגלים ושלטים שסילונוי המכת"זיות הטיחו אל הכביש. הכתבת הביאה את קריאותיהם הנסערות של המוחים וגם של אלה שהגיעו לאירוע כדי לבטא את התנגדותם למחאה. זקן המום צולם כשדם זב מראשו. שוטרים תמכו באחד מחבריהם שנחבל.

השדר באולפן הודה לכתבת הנרגשת והכריז, "האם אנחנו במדרון חלקלק שמוביל למלחמת אחים? אנו מפנים שאלה דרמטית זו לפאנל מיוחד שכינסנו הלילה".

תמר הנידה ראשה ימינה ושמאלה כמי שאינה מאמינה למראה עיניה. היא לחצה בהחלטיות על כפתור הנעילה של השלט, והטלוויזיה דממה.

"אתה תלך להפגנות שלך. זו מדינה חופשית. אבל בבית, אני לא רוצה את הטירוף הזה. אם היה לי כוח, הייתי זורקת את הטלוויזיה מהמרפסת. אני רוצה את הבית שלי נקי".

ירון הופתע מעט מן הנימה הקשה שבה דיברה תמר. לרגע תהה אם איום זריקת הטלוויזיה הוא מטפורה או תוכנית פעולה ממשית.

"לסלק את הטירוף מהבית, זה רעיון טוב תמוש. נכריז על הבית שלנו בועה ניטרלית. שוויץ בגבעתיים".

תמר הנהנה, "שוויץ בגבעתיים טובה לי, אפילו בלי השוקולד והנופים".

ירון ניגש אל הטלוויזיה ומשך את כבל החשמל.

"מי שמחבר אותה חזרה לחשמל ייענש באיסור גישה לצלקת שלנו".

למחרת, כשירון שב מהפגנה נוספת בקפלן, הטלוויזיה דממה. ירון אחז מעטפה חומה.

"הגיע לתיבת הדואר שלנו. עבודך".

תמר הסתקרנה ומיהרה לפתוח את המעטפה. היא שלפה ממנה מארז קרטון מוזהב ובו מגוון משולשים של שוקולד טובלרון.

היא חיבקה את ירון, מצמידה אותו בחוזקה אל גופה.

"תאכל מה שאתה רוצה, אבל אתה לא נוגע במשולשים עם שברי הקרמל המלוח. הם רק שלי".

עסקת הטובלרון השוויצרי, כפי שירון הגדיר אותה באוזני חיון, הוכיחה עצמה למשך חודש שלם. הבועה החזיקה מעמד עד לקבלת הודעת המייל ששיגרה שילה גרין.

פרופ' גרין, מומחית עולמית להטמעת מערכות בינה מלאכותית ברפואת ילדים, הובילה את ההשתלמות בה השתתפה תמר בלונדון. המתמחה הישראלית המבריקה צדה את עינה של גרין, והשתיים, למרות פערי המעמד והגיל, התיידדו.

באחד מערבי החורף הקפואים, תמר הוזמנה לביתה של הפרופסורית לארוחת ערב. לאחר שסייעה לתמר לתלות את מעילה, גרין אחזה בידה והובילה אותה אל פינה בסלון שם ניצב פסנתר שחור ועליו תמונות משפחתיות. גרין הצביעה על תמונת הסבא שלה. חייל בריטי צעיר שמחייך על רקע מפרץ חיפה. "סבא ג'ורג' שלי התגאה תמיד שבזמן המנדט הוא סייע בסתר לאנשי ארגון ההגנה. אפילו עזר להם לגנוב שני טנקים בריטיים שמהם צמח חיל השריון שלכם".

עתה, תמר קראה שוב ושוב את הטקסט ששלחה פרופ' גרין:

"יש באנגליה סנטימנט חזק נגד ישראל. גם גילויים מכוערים של אנטישמיות. את מכירה אותי ויודעת שהלב שלי אתכם ושאני מגינה עליכם בכל הזדמנות. אבל המשימה הופכת לבלתי אפשרית, כאשר הביקורת הקשה ביותר מושמעת מפייהם של ישראלים. הבוקר בגארדיאן יש כתבה על המהפכה המשפטית בישראל. מצטטים פעילים של המחאה. הם אומרים דברים נוראיים על המנהיגים שלכם. הקיצוני ביותר מבין המרואיינים, אומר שממשלת ישראל משליטה משטר אפרטהייד בגדה המערבית. שמו ירון גולדר, ממש כמו שמו של בעלך. אנא תרגיעי אותי שזה איש אחר".

תמר פלטה, "די כבר, די כבר". ואז השיבה בשורה קצרה, "אני אבדוק". ידה נשלחה אינסטינקטיבית אל הנייד כדי להתקשר אל ירון, אך היא עצרה את עצמה. חששה שתפלוט דברים שלא תהיה מהם עוד דרך חזרה.

היא החליטה להמתין. לעורר את הדברים בשיחת פנים אל פנים עם ירון ולא בנייד. אולי עד הערב הסערה שבלבה תשקוט. אולי היא תמצא דרך שתשיב לחייה את שלוות הבועה.

לקראת חצות, פניו עדיין בורקות, שב ירון מן ההפגנה בקפלן. הוא הניח את הדגל הכחול-לבן לצד דלת הכניסה, ופסע חרש לכיוון המקלחת. רק אז הבחין שמנורת הקריאה דולקת בחדר השינה.

"היי תמוש. חזרתי".

תמר שמטה את הספר מידה.

"מריחים".

"את צוחקת, או מעליבה?"

"אתה מריח מאנשים שדבוקים זה לזה, מזיעה, מעשן. זה לא עושה לי טוב".

"אני בדרך למקלחת. כמה דקות עם השמפו ואני כמו פרח. יסמין או לבנדר?"

"לא מצחיק".

"ניסיתי".

"הרעל שם בקפלן נכנס מתחת לעור. שמפו לא ממש עוזר".

"את מגזימה. האנשים ברחובות כי המדינה חשובה להם".

תמר השתהתה לרגע, חוששת שקולה יסגיר את המועקה שאחזה בגרונה.

"המדינה עבור השמאל היא כלי. אין לה נשמה. זה שהמפגינים מנופפים בדגל הכחול-לבן זה טריק זול. התחזות. לא אמיתי".

"את כועסת באמת. אז אנחנו צריכים לדבר?"

"נדבר מחר".

ירון פלט אנחה ונשכב על המיטה. הוא הבליע ברכת לילה טוב, אך לא נענה.

תמר נטלה את הלפטופ שהיה מונח לצידה ופנתה לכיוון הסלון.

"את לא מתכוונת לישון הלילה?"

"צריכה להכין מצגת למחר".

"בענייני לונדון?"

"משהו כזה".

ירון התעורר מסויט עוד בטרם עלה השחר. הוא מצא את תמר ישנה על הספה בסלון.

למרות שהשתדל שלא להרעיש, היא חשה בנוכחותו והתעוררה.

"לא שמת לב. נרדמת עם הלפטופ. תבואי למיטה?"

"שמתי לב. ככה רציתי".

"אז נדבר?"

"אתה אמרת לגארדיאן שישראל מנהלת משטר אפרטהייד ביו"ש?"

"אמרתי הרבה דברים עם הרבה סייגים. הם לקחו מה שמתאים להם".

"אמרת או לא אמרת?"

"אמרתי".

"אתה מבין שהבועה שלנו פתטית? אנחנו משחקים בנדמה לי. בשיחה ההיא בחתונה, אביתר צדק כשאמר שהפער בין ימין ושמאל בישראל משקף הבדלים משמעותיים בערכי מוסר בסיסיים".

"אמרתי לך אז שהוא חמור. הסברתי שאין לי שום טענה כאילו העמדות הפוליטיות הימניות שלך משקפות ערכי מוסר פגומים. הרי הזכרתי את המסירות שלך למוסא ולאימא שלו".

"תתקדם ירון. הטענה שלי הפוכה. העמדות הפוליטיות שלך הן אלה שמשקפות ערכי מוסר פגומים. אדם שמלכלך על המדינה שלו לעיתונאים זרים וקורא לה מדינת אפרטהייד עושה דבר שפל. הוא בוגד בזכרם של בני עמו שהלכו למשרפות. בוגד בזכרו של בן הדוד שלי, שגיא".

"את מגזימה תמר. מרוב שאני שפל, אני עושה מילואים יותר מהילדים של רוב שרי הממשלה המחורבנת ששולחת אותי לשמור על מאחזים לא חוקיים".

"מה שווים המילואים שלך, אם אתה נותן לגיטימציה לסרבנות?"

"אני לא פחות פטריוט מהמשתמטים שאתם משחדים ועושים איתם קואליציות".

"בעיני, אתה לא פטריוט. היום לגמרי ברור לי שיש מתאם מלא בין עידוד שגאה נגד ישראל, לבין האובססיה למסור לערבים שטחי מולדת. שתי העוולות האלה לא הולכות יחד עם פטריוטיות".

"אז את אומרת שאני לא נשמה שיכולה להיות תאומה לנשמה שלך?"

"אני אומרת שאתה אורז את עצמך והולך מכאן".

"זה כואב, תמר".

"כשאני אחזור בערב, אל תהיה כאן, ירון".

תמר וירון שיקעו עצמם עמוק בעיסוקיהם מנסים להרחיק את כאב הפרידה ממחשבותיהם. כחודש לאחר שהתמקם בדירת חדר וחצי שכורה, לא רחוק מבית הספר בו לימד, ירון קיבל שיחת טלפון מפתיעה. הדוברת הציגה עצמה כשרה כרמון, מזכירת מחלקת הילדים בהדסה הר הצופים.

בקול מלא אנרגיה, היא פקדה, "ד"ר תמר עדכנה שתהיה במילואים ולא תגיע לארוחת הערב המחלקתית אליה מוזמנים גם בני הזוג. אבל עדיין יש לך תפקיד. אנחנו מכינים הפתעה לסגל הנפלא שלנו, מצגת עם ברכות אישיות קצרות של הבעלים והרעיות. אז תעביר לי את השורה שלך, ואל תגיד, כמובן, אף מילה לד"ר תמר".

ירון התלבט. הוא נרתע מלהביך את האישה שאהב, אך הפיתוי לנסח ברכה גבר עליו. הוא תירץ לעצמו, "היא זרקה אותי מהבית, שלפה אותי מחייה, החליטה שאני עוכר ישראל ומעודד סרבנות, ועכשיו גם שיגרה אותי למילואים. היא מספיק חסונה לראות שורה ממני על המסך".

למגינת לבם של המארגנים, סוד המצגת דלף ועד מהרה נודע לרופאי המחלקה. תמר מיהרה, מבוהלת, אל המזכירה, "האם התקשרת לבקש טקסט מירון?"

"בוודאי. הוא ממש נחמד. התקשר והכתיב לי שורה. חבל שבגלל המילואים לא נראה אותו איתנו".

"תעשי לי טובה אישית, שרה, אל תעלי את זה למצגת".

"למה? אני באמת לא זוכרת מה הוא כתב, אבל יודעת שזה היה משהו קצר ונחמד".

"זה יהיה מביך. אנחנו כבר לא ביחד".

"אני מצטערת ד"ר תמר. לא ידעתי. אני אדאג למחוק".

"תודה לך".

סקרנותה של תמר גברה עליה. למחרת, היא פסעה כשפניה סמוקות אל חדרה של מזכירת המחלקה. זו קיבלה אותה במאור פנים, "שלום ד"ר תמר. במה אני יכולה לעזור?"

"עדיין שמור אצלך הטקסט שהעביר ירון?"

"אני חושבת שכן. רשמתי על פתק".

תמר המתינה מתוחה, בעוד המזכירה נוברת במגרה עמוסת פתקיות צהובות.
 "מצאתי". היא אחזה בפתק, ומבלי שהתבקשה, הקריאה את הכתוב בו: "לד"ר תמר. רופאת ילדים, ותופרת מבוגרים. ירון".

"אני אקח את הפתק", פלטה תמר, משתדלת לשוות לקולה נימת שגרה שתסווה את הריגוש שאחז בה.

דויד חיון נקט יוזמה והתקשר לעדכן את תמר על מות אימו של ירון.

"אני המג"ד בגדוד של ירון. נפגשנו בבית החולים בצפת".

תמר נדרכה. "אני זוכרת. ירון סיפר לי על ריצות הבוקר שלכם".

"אני אוהב את הבחור ומכיר את הרגישויות שלו. אז התקשרתי לעדכן שאימו נפטרה. ההלוויה התקיימה אתמול, והם יושבים שבעה בבית שלה בקיבוץ".

"עצוב. הכרתי אותה. על איזה רגישויות אתה מדבר?"

"סביר שהוא לא יתקשר לעדכן אותך. מתאים לו לחשוש שאת תרגישי חובה להגיע".

"כן. הוא כזה. תודה שהתקשרת".

למחרת בבוקר, בתום משמרת הלילה, תמר נסעה לקיבוץ נגבה.

ירון חיידך לעברה כשהצטרפה לחבורת המנחמים. חיוכו הרחב נטול מאמץ, נראה לה כחלק מדיאלוג זוגי שגרתי שמעולם לא נקטע. לרגע חשה כאילו הבועה שבנו לעצמם בגבעתיים כלל לא נפרמה.

על השולחן הסלוני היו מונחים אלבומי תמונות שתיעדו את מסלול חייה של נירה. תמר הרהרה אם האנשים שמעלעלים באלבומים עושים זאת מטעמי נימוס או משום שיש להם עניין אמיתי. האם בדמיונם חולפת תמונה בה הם רואים את האלבומים שמתעדים את חייהם שלהם מועברים בין המנחמים. האם הם מנחשים את דברי השתאות שייאמרו נוכח תמונותיהם שלהם: "כמה היא הייתה יפה כשהייתה צעירה", או: "לא ידעתי שהייתה לה תקופה בלונדינית".

תמר לקחה לידיה אלבום בו לוקטו תצלומים מצוירה של נירה. ניכר שאהבה את נופי הקיבוץ ובייחוד את הפירות שצמחו במטעים. חלקם זכו לציון משלהם וחלקם הופיעו עם פירות נוספים בסלסילת נצרים, שעדיין נותרה כפי שהייתה על שולחן האוכל.

ירון הבחין שתמר מעיינת בצוירה של אימו. הוא ניגש ואמר, "סיטה, המטפלת הנפאלית, הכינה לי הפתעה. מסתבר שמעט ממה שאימא שלי שרבטה על הקנבס היה יותר מקשקוש. כנראה שהיו רגעים שבהם איזה מדור במוח שלה התעורר וידע להורות ליד מה לעשות".

"אתה רציני? תוכל להראות לי?"

"ברור. הציורים שמורים בארון שבמרפסת. ונדמה לי שיש שם ציור אחד שאנחנו הולכים לריב עליו".

"למה לריב?"

"אני מאמין שגם את תרצי אותו לעצמך".

"מתחת אותי מספיק. תראה לי".

השניים חמקו למרפסת שהשקיפה אל עצי פרי ההדר הנטועים בגינה. ירון שלף כמה בדי קנבס. תמר נעצה עיניה בציור העליון, בו נראו תפוז ובננה. האיכות והדיוק התאימו לרמת הציור של ילד צעיר, אך אי אפשר היה לטעות. משיחות המכחול לא הותירו כתמים חסרי פשר, אלה היו תפוז ובננה.

"אני בהלם. אתה מבין מה קורה כאן?"

"ספרי לי. את הדוקטור".

"בגיליון הרפואי שהראית לי, כשביקרנו ביחד את אימא שלך, הייתה אבחנה שגויה. דובר שם על פגיעה קוגניטיבית אנושה ומצב של חוסר היענות. הציור הזה מלמד על תופעה של 'הכרה חבויה'. לאימא שלך הייתה תודעה פעילה שכלואה בתוך גוף שלא נענה לה".

"מה זה אומר?"

"זה אומר שהיא לא הייתה קליפה ריקה אלא נפש שקלטה גירויים, עיבדה אותם, השתוקקה לבטא את עצמה. המוטוריקה קרסה, לא הנשמה. וזה גם אומר שטעייתי בגדולי".

"את קשה עם עצמך. במעטפה ההיא הייתה אבחנה של מומחים מובילים בנוירולוגיה. את רופאת ילדים".

"כשאתה לומד רפואה מכניסים לך לראש לא להתאהב באבחנה הראשונה. מלמדים אותך להטיל ספק, לשלול אפשרויות אחרות. ואני כמו גולם אמרתי אמן לאבחנות שנרשמו בגיליון הרפואי".

"את לא גולם תמר. שנמשיך?"

"תמשיך".

ירון כחכך בגרונו והכריז כאילו היה מנחה באירוויזיון, "גבירותיי ורבותי, קהל נכבד. התפוז והבננה זה רק הקדימון. הציור שאני הולך להציג לכם עכשיו הוא האירוע המרכזי".

ירון שלף קנבס נוסף והציגו לתמר. פומלה זהובה שתפר מנתחים משורטט לאורכה.

"אני מתה. אימא שלך שמעה את השיחה שלנו כשביקרנו אותה".

"ממש כך. אנחנו חשבנו שהיא עציף. דיברנו בחופשיות והזכרנו גם את הפומלות שקנינו ביריחו וגם את התפר שעשית לי על הישבן בצפת".

"אתה קולט את זה ירון. אימא שלך ספגה את הכול. היא עשתה חיבור בין הדברים ששמעה, וכעת רק היא מסוגלת להסביר את כוונתה".

"ההסבר שלה מת יחד איתה".

"אני רוצה את התמונה הזו".

"למה?"

"זו תמונה שמרגשת אותי מאוד. והיא גם תמיד תזכיר לי שלא להתאהב באבחנה הראשונה. שחייבים להפוך את הטלת הספק לטבע שני".

"אז תישארי לארוחת צהריים. האורחים יסתלקו ואנחנו נוכל לנהל משא ומתן כמו גדולים".

"יש לי שעה, ואז חייבת לטוס חזרה לירושלים".

"אז בואי נעשה סיבוב למטע וחזרה. אני חייב להזיז את העצמות שלי".

"אתה לא צריך להישאר עם המנחמים?"

"יש להם את האלבומים".

תמר רחרחה מוקסמת את פריחת עצי ההדר שאפפה את המטע.

"מי שחי את ריחות בית החולים, עלול להתעלף במטע שלכם מרוב עונג".

"אנחנו מנסים כל הזמן לשדרג את הריח".

"למה?"

"שואפים להגיע לשלמות. שיהיה זהה לחלוטין לריח תרסיס ההדרים שמרססים בשירותים".

מבלי שתכננה, כף ידה של תמר נשלחה להכות במשובה על חזהו של ירון. ברגע האחרון היא עצרה את תנועתה, אך זו לא נעלמה מעיניו.

"אני מציעה שנתחיל את המשא והמתן".

"אמרת שאת זקוקה לתמונה כדי שתזכיר לך שחייבים להפוך את הטלת הספק לטבע שני. זה טיעון חזק. אבל גם אני צריך תזכורת כזו".

"אתה?"

"יש לי תלמיד חכם ששמו זאב. הוא בא מבית מאוד ימני. ההורים שלו עשו מחווה לז'בוטינסקי על חשבון הילד".

"אל תהיה רשע".

"הוא אחד שתמיד יושב בשורה הראשונה, בולע כל מילה שלי, ובהפסקות קורא ספרים רציניים במקום להתפרע בחצר".

"מקרה קשה. בטח המלצת להורים שלו על אשפוז דחוף".

"לפני מספר ימים, בשיעור היסטוריה, ניסיתי לשכנע את התלמידים שטיעון שמתיימר להסביר תופעה כלשהי, צריך לאפשר להעמידו למבחן. אם הטיעון נכשל במבחן, הוא נזרק לפח".

"והם קלטו שהטלת הספק היא ההבדל שבין מדע לדת?"

"נדמה לי שרק זאב הבין את מלוא המשמעות. הוא שאל בנימוס, מה המבחן שהשמאל שם על הטיעון העתיק שלו, שבלי שלום עם הפלסטינים, אין סיכוי לשלום עם מדינות ערביות נוספות".

"אני מתחילה להתאהב בז'בוטינסקי הקטן הזה".

"קצת מגמתית, והוא המשיך לתקוע בי את הסכין המנומסת שלו. אמר שהסכמי אברהם מוכיחים שצריך לזרוק את הטיעון של השמאל לפח, כי לא עמד במבחן".

"ומה ענית?"

"אמרתי שיש לי הרבה מה להגיד, אבל אסור לנו לגלוש לוויכוח פוליטי בכיתה, ועברתי נושא".

"ויש לך מה להגיד?"

"כן. שהתמונה עם הפומלה והתפר מגיעה לי. ההזדקקות שלי לתזכורת על חשיבות הספק היא חריפה משלך".

"מה שמשונה זה שגם אתה וגם אני מכירים היטב את חשיבות הספק ולמרות זאת שנינו זקוקים לתזכורת. הרי אנחנו יודעים שלפעמים האבחנות שלנו שגויות, שאין מעבדה לוודא שהדרך שבחרנו עדיפה על אחרות, שהעמיד נתון באי ודאות".

"יש אצלנו בגדוד מילואימניק שמסרב להשתתף בוויכוחים של ימין ושמאל. הוא אומר שבעוד מאה שנה היסטוריון רציני יכול בקלות לכתוב תזה משכנעת מדוע ישראל חרבה כי נטשה את השטחים. באותה קלות הוא יוכל גם לכתוב תזה חזקה הפוכה: מדוע ישראל חרבה כי נצמדה לשטחים".

"המילואימניק שלך חכם. לפתולוגים קל יותר".

"לפסיכולוגים יש ארגו שלם של הסברים למה אנחנו נרתעים מלהטיל ספק באמיתות שלנו. גם כשהן שגויות".

"נו, אז אולי אתה והשמאלנים שלך תוסיפו איזה ספק כשאתם מפנטזים על מזרח תיכון חדש?"

"בתנאי שאת והימנים שלך, תוסיפו איזה ספק כשאתם מפנטזים על ארץ ישראל השלמה שהיא גם יהודית ודמוקרטית למרות שמחצית מתושביה פלסטינים".

"נשמע לי כמו עסקה הוגנת. אני אחשוב על זה. אבל עכשיו חייבת לזוז".

השניים צעדו מהורהרים על רחבת החנייה. תמר עצרה לצד המכונית. מבטיהם נפגשו. "אז שלום ירון".

"רגע תמר. אני מבקש שתחשבי על משהו נוסף".

"יש לי נסיעה ארוכה. מספיק זמן למחשבות".

"העניין הזה, שצריך לשים ספק על הכול. אז חשבתי שיש דבר אחד בעולם, שלגביו אין לי ספק בכלל. וזה מה שאני מרגיש כלפיך".

דמעות מילאו את עיניה של תמר כשאסף אותה אל חזהו. היא נצמדה אליו, פרצי צחוק קוטעים את התייפחותה.

"כל כך התגעגעתי", אמרה לו.

היא חיזקה את אחיזתה בו. השניים נותרו חבוקים ללא אומר רגעים ארוכים, עד שהישירה מבטה אליו, "אתה חייב להודות שאנחנו מצחיקים".

"למה מצחיקים?"

"כי היינו צריכים חוט של ספק שיתפור אותנו חזרה".

ירון הנהן, "כן, חוט של ספק". הוא עצר לרגע, "ולאן הולכת התמונה?"

תמר נשקה על לחיו.

"התמונה נוסעת לגבעתיים. נביט בה ביחד. כל יום. תמיד."

===